

બજોવળ ચીરડી

વપણ
સિદ્ધિઓ અને પહેલ

વીજળી, કોલસો અને નવીન તથા પુનઃ પ્રાચ્ય ઊર્જા મંત્રાલય
ભારત સરકાર

મે 2016

અમયાદિત મહિત્વાકંક્ષાઓ સાથે નવી ઊંચાઈઓ સર કરતા

માનનીય વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્ર મોદીએ પોતાની દૂરદર્શિતા દ્વારા
જે ઉજ્જવળ ભારતની કલ્યાણ કરી હતી, તેને પરિપૂર્ણ કરતી
વિકસન સર્વોચ્ચ સિદ્ધિઓ.

- 1 DISCOMs ની કાચાપલટ કરવા માટે વીજ ક્ષેત્રે અત્યાર સુધીની સૌથી વ્યાપક સુધારણા યોજના, ઉજ્જવળ ડિસ્કોમ એશ્યોરન્સ યોજના (ઉદ્ય)
- 2 ઉદ્ય ભોડની **₹ 1 લાખ કરોડની ફણવણી**
- 3 અગાઉ વીજળીથી વંચિત **7,108 ગામડાઓમાં** 2015-16માં વિદ્યુતીકરણ કરવામાં આવ્યું, જે અગાઉનાં 3 વષ-ની સરખામણી એ 37% વધુ છે
- 4 વર્તમાન પ્રણાલીગત વીજ ક્ષમતામાં 2014 થી 2016 દરમિયાન પાંચમાં ભાગ (**46,543 મેગા વૉટ**) જેટલી વૃદ્ધિ થવા પામી
- 5 2012-2014માં 46 ckm ની સરખામણીએ 2014-16 નાં બે વર્ષનાં સમયગાળામાં **69 ckm** પ્રતિદિન પ્રમાણે ટ્રાન્સમિશન લાઇન્સ નાખવામાં આવી
- 6 2008-09માં **11.1%** જેટલી ઊર્જાની ઘટ હતી, એ 2015-16 માં ઘટીને માત્ર **2.1%** સુધી પહોંચી ગઈ

- 7 74 કોલસાનાં બ્લોક્સની પારદર્શક રીતે હરાજુ તથા ફણવણી થકી બધાંજ કોલસા ધરાવતાં રાજ્યોને ખાણાનાં જુવનકાળ દરમિયાન **₹ 3.44 લાખ કરોડની** સંભવિત આવક
- 8 2014-16નાં બે વર્ષનાં સમયગાળા દરમિયાન **7.4 કરોડ ટન** કોલસાનું ઉત્પાદન કરીને કોલસાનાં ઉત્પાદન ક્ષેત્રે કોલ છન્દિયાએ મેળવેલ સર્વોચ્ચ વૃદ્ધિ
- 9 2014થી સોરઓર્જનાની ક્ષમતામાં **4,132 મેગા વૉટ** નો **157%** જેટલો વધારો
- 10 2015-16માં પવન ઊર્જા ક્ષમતામાં અત્યાર સુધીનો સર્વોચ્ચ ગણી શકાય, તેટલો **3,423 મેગા વૉટનો** ઉમેરો
- 11 2015-16માં ઊજાલા હેઠળ **9 કરોડ** થી વધુ અનેલાઇડી બલ્બ્સ નું વિતરણ, જે 2013-14 નાં **6 લાખની** સરખામણી એ **150 ગણું** વધારે છે
- 12 2015-16માં અત્યાર સુધીનાં સૌથી વધુ **31,472 સોર પંપ** સ્થાપિત કરવામાં આવ્યાં, જે 1991માં જ્યારથી આ કાર્યક્રમને શરીર કરવામાં આવ્યો, ત્યારથી અત્યાર સુધીમાંનાં સ્થાપિત પંપોની કુલ સંખ્યા કરતાં પણ વધુ છે
- 13 વધુ પારદર્શકતા લાવવા તથા જવાબદારીને વધુ સારી રીતે નિભાવવા માટે મોબાઇલ એપ્લિકેશન
ગ્રામીણ વીજળીકરણનું પગેલું લેવા માટે ગર્વ(GARV) એપ્લિકેશન
વાસ્તવિક ધોરણે વીજળી નો દર તથા તેની ઉપલબ્ધતા પર દેખરેખ
રાખવા માટે વિદ્યુત પ્રવાહ એપ્લિકેશન
બધાને પોસાચ તેવી LEDs માટેની ઉજ્જ્વલ જ્યોતિ (UJALA)
એલ.ઇ.ડી. નાં વિતરણ પર દેખરેખ રાખવા માટે ઊજાલા એપ્લિકેશન

ધ્યેય

24x7 વીજળી પરવડી શકે તેવો
પરવરણને અનુકૂળ

2019સુધીમાં બધાં સુધી વીજળી પણોચાડવા

જેઓ જોડાયેલાં નથી, તેમને જોડવા

બધા માટે વીજળી 24x7

પરવડી શકે તેવું

પરવરણને અનુકૂળ

જેઅ જોડાયેલાં નથી, તેમને જોડવા

1 એપ્રિલ, 2015 મુજબ જે

18,452

ગામડાઓ વીજળીથી વંચિત
ઉત્તા, ત્યાં વીજળી
પહોંચાડવાનો પડકાર

“હવે ‘ટીમ ઇન્ડિયા’નાં 125 કરોડ દેશવાસીઓ ગોરવપૂર્ણ પ્રતિફાં લે છે કે આ 18,500 ગામડાઓમાં વીજળીનાં થાંભલાઓ, વીજ વાયરો તથા વીજળી પૂરી પાડવાનું લક્ષ્ય અગામી 1000 દિવસોમાં સિદ્ધ કરવામાં આવશે.”

— માનનીય વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્ર મોદી,
15 ઓગસ્ટ, 2015 નાં દિવસે

દીન દચાળ ઉપાધ્યાય ગ્રામ જ્યોતિ યોજના
(DDUGJY) હેઠળ લેવામાં આવેલાં પગલાં

2,800નાં પ્રારંભિક લક્ષ્યાંક ની સામે વર્ષ 2015-16માં
7,108 ગામડાઓમાં વીજળી પહોંચાડવામાં
આવી

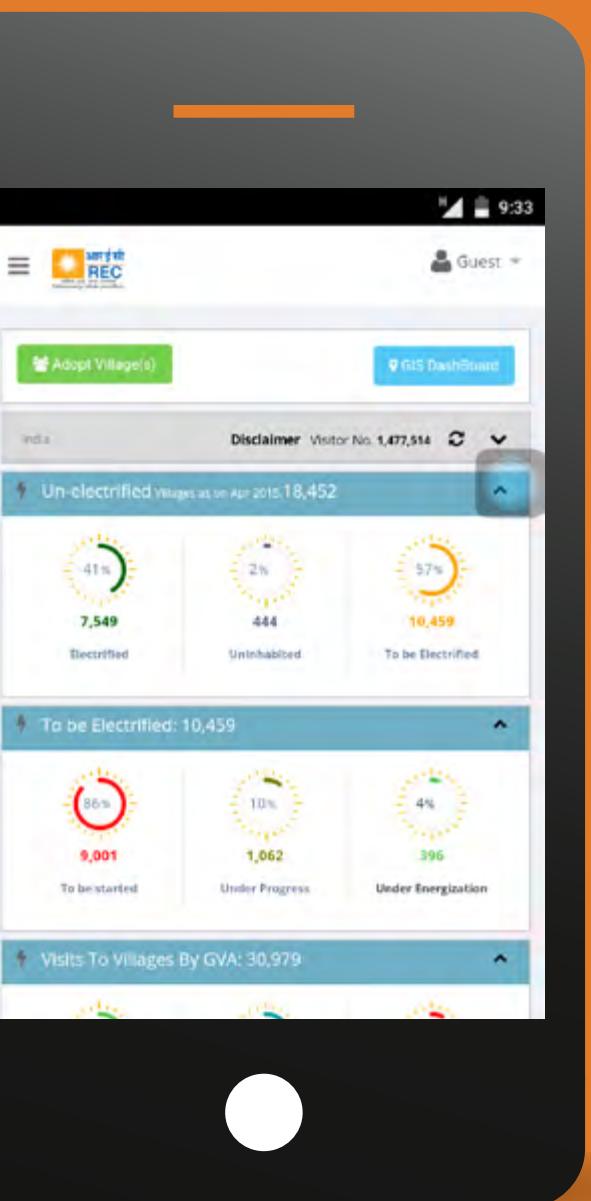
ગાર્વ

ગ્રામીણ વીજળીકરણ પર નજ્ર રાખવા

પારદર્શિતા લાવવા માટેનાં સતત પ્રયત્નો

ગ્રામીણ વીજળીકરણ પર
દેખરેખ રાખવાનાં ઉદ્દેશ્યથી
નાગરિકો માટે ગાર્વ - (GARV)
અપ્લિકેશન તૈયાર કરવામાં
આવી

www.garv.gov.in

અંધકાર થી પ્રકાશ તરફ

નુઆઓન ગામ, બિહાર

જ્યારે ગામડામાં વીજળી નહોતી, ત્યારની સમસ્યાઓને ચાદ કરતાં આ ગામનાં રહીશ શ્રી અભિલેશ કુમાર સિંઘ જણાવે છે કે “ઉનાળામાં દિવસ દરમિયાન ઘરે પણ મહિલાઓ અને બાળકોને ગરમીની માઠી અસરનો સામનો કરવો પડતો. તેના સિવાય, રાતે ગામડાનાં જે ભાગોમાં ઓછો પ્રકાશ હોય, ત્યાં સલામતીનો ભય વર્તાતો હતો. બાળકોએ ‘દીભરી’ અથવા કેરોસીનનાં દીવા હેઠળ રાતે ભણ્ણું પડતું. જોકે, જ્યારથી ગામમાં વીજળી આવી છે, ત્યારથી આ ભણ્ણું જ બદલાઈ ગયું છે. હવે ગરમી થી જચવા માટે ગ્રામજનો પંખા વાપરે છે, રાતનાં સમયની સલામતીમાં પણ વધી ગઈ છે અને બાળકો LED લાઇટો હેઠળ ભણી પણ શકે છે. હવે તો ગામમાં લોટ દળવાની ઘંટીઓ તથા મોટરોનો પણ ઉપયોગ થાય છે.”

બદૌરા ગામ, ઉત્તર પ્રદેશ

એક આનંદિત નિવાસી પોતાની ચાદ તાજુ કરતાં જણાવે છે કે, “હું મારા જન્મથી જ અહીં રહું છું. પાછલા દોટ મહિનાથી અહીં વીજળી આવી છે. આ અંગે આ અગાઉ કંઈ પણ નહોતું થયું. ઘણાં અધિકારીઓ આવેલાં અને વાયદાઓ કરીને ગયેલાં, પણ ત્યાર ચાદ ક્યારેય તેઓ દેખાણા પણ નથી. અગાઉ અમે પ્રકાશ માટે કેરોસીનનાં દીવા વાપરતા, પણ હવે અમને હાથ વડે ચાલતાં પંપો તથા હાથ ઘંટીઓ થી છુટકારો મળશે. હવે વીજળી ખેતરો સુધી પણ પહોંચશે. બાળકો રાતે પણ ભણી શકશે. અમારા માટે આ એક મોટી સગવડ છે.”

કોલસોઃ કોલસાની ખાણ થી વીજ મથક સુધી

સંશોધન

સંશોધન માટે ટ્રિલિંગમાં 44% નો વધારો. 2012-14માંનાં 12.6 લાખ મીટરની સરખામણી અને 2014-16માં 18.2 લાખ મીટર

ખાણ વિકાસ

દર બે એકર જમીનનાં સંપાદનની સામે એક નોકરી આપવાની આકર્ષક ઓફર જમીનનાં સંપાદનની પ્રક્રિયાને બંને પક્ષો માટે ફાયદાકારક બનાવવામાં આવી

કોલ ઇન્ડિયા - વિશ્વાળ સંરથ્યા ફરીથી સક્રિય બની

2020 સુધીમાં કોલ ઇન્ડિયાનું ઉત્પાદન બે ગણું કરીને તેને 100 કરોડ ટન એ પહોંચાડવું
2015-16માં તેને 53.60 કરોડ ટન ઉત્પાદન કરવામાં આવ્યું
ને વર્ષનાં સમયગાળામાં આ 7.4 % નો ઉમેરો નોંધાવીને,
અત્યાર સુધીનું સર્વોચ્ચ ઉત્પાદન સ્તર સર કર્યું
2010-14 નાં માત્ર 1.8% ની સરખામણી અને
2014-16માં ઉત્પાદનનાં વાર્ષિક દર માં સરેરા 7.7% નો વધારો

હવે 100% કોલસાનો ભુક્કો વીજળી
સંયંગ્રોમાં પૂરો પાડવામાં આવશે
2017-18 સુધીમાં વેશરીઝની ક્ષમતા
3.7 કરોડ ટન થી વધીને ચાર ગણી,
એટલે કે 15 કરોડ ટન જેટલી થદ જશે
કોલસાનાં નમૂનાની તૃતીયપક્ષ
દારા તપાસ

પરિત્યાગ

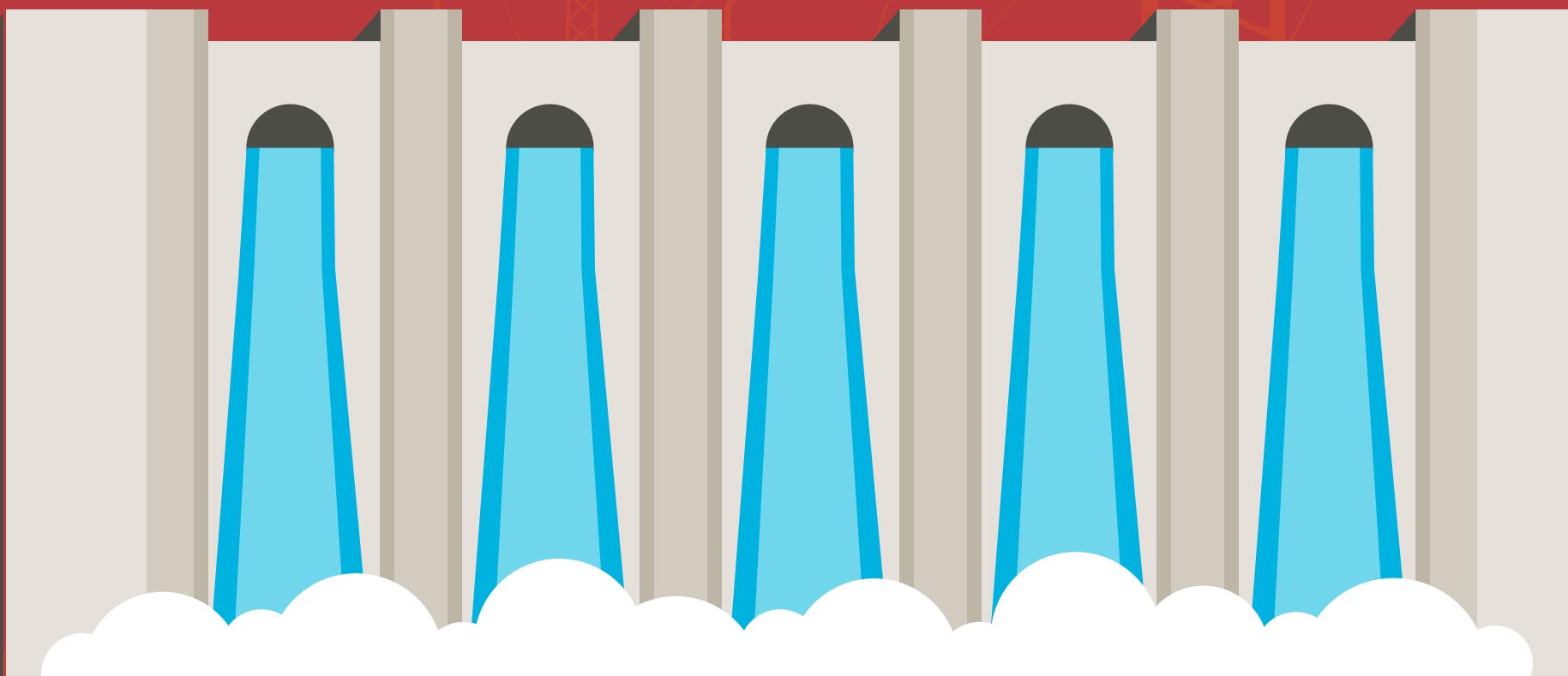
નિકાસને મંજૂરી : નવા રેલવે રેક્સ તથા રેલવે લાઈનોમાં રોકાણ દ્વારા આધુનિકરણ તથા યાંત્રીકરણની પ્રક્રિયાને જરૂરી બનાવીને કોલસાનાં નિકાસને પ્રોત્સાહિત કરવા. મૂળભૂત સુવિધાઓનાં સર્જનને મજબૂત કરવા માટે કોલ ઇન્ડિયા, રેલવે તથા કોલસો ઘરાવતાં રાજ્યો, જેમ કે ઓરિસા, ઝારખંડ અને છતીસગઢ ની વર્ચે કરાર (MOUs)

પરિણામ

2015-16માં કોલસાની આચાતમાં ઘટાડો થવાને કારણે 24,000 કરોડ રૂપિયા નાં વિદેશી હુંડિયામણની ભચત.
2016-17 માં ₹ 40,000 કરોડ રૂપિયાનાં વિદેશી હુંડિયામણની ભચત કરવાનો લક્ષ્યાંક

જળવિધુત ઉર્જાને રિચાર્જ કરવા

પાણી ફરીથી વહે છે : ઉત્તર પૂર્વનાં રાજ્યોને સ્વચ્છ વીજળી મળી રહે, તે અંગેની ખાતરી કરવા માટે નાણાંકીય પુનઃ ગોઢવણ દ્વારા ૧,૨૦૦ મેગા વૉટનાં તીવ્સ્તા હાઇડ્રો પ્રોજેક્ટને પુનઃ જીવિત કરવામાં આવ્યો.

ઉર્જ મંત્રાલય હેઠળની નાણાંકીય સંસ્થાઓએ નક્કી કર્યું છે કે તેઓ પાવર પ્રોજેક્ટ્સને લાંબા ગાળાની લોન આપવામાં આવશે, જેનાથી ખાસ કરીને જળશક્તિ આધારિત વીજ નિર્માણની યોજનાઓને મદદ મળી રહેશે.

જળશક્તિ આધારિત વીજળીને પ્રોત્સાહિત કરવા માટેની પ્રશુલ્ક નીતિ

જળશક્તિ આધારિત વીજળીનાં
પ્રોજેક્ટ્સને પ્રોત્સાહન પૂર્ણ
પાડવા માટે તેમને ૨૦૨૨ સુધી
સ્પદાર્મક હરાજુ પ્રક્રિયામાંથી મુક્તિ
આપવામાં આવી

જળ શક્તિ આધારિત યોજનાઓને વિકસાવવામાં
જે ઉચ્ચ મૂડી ખર્ચ, પુનર્વસવાટ તથા પુનઃ સ્થાપન,
ભૂસ્તરશાસ્ત્ર તથા ગાર્ભધાનનાં સમયગાળા
દરમિયાન જે મુશ્કેલીઓનો સામનો કરવો પડતો
હોય છે, તેમનો ઉકેલ લાવવા

લાંબાગાળાનાં PPA કે જેણી મયદાં
ત્પ વર્ષની હંતી, તેમને બીજા ૧૫ વર્ષો
માટે હજુ વધારે લંબાવી શકાય તેવા
લાઈસેન્સનાં વિતરણની
પરવાનગી આપવામાં આવી

રાજ્યોને જળશક્તિ આધારિત યોજનાઓને
પ્રોત્સાહિત કરવા માટે જરૂરી પ્રોત્સાહન
પૂર્ણ પાડ્યું, જેવી તે યોજનાઓને નીચા દરનાં
પ્રશુલ્કનાં લાભ મળી રહે અને તેને કારણે
રાજ્ય તથા વપરાશકારોને પણ ફાયદો થાય

પાવર જનરેટરો પર
'ટાઈમ ઓફ થ ડે' મુજબ
પ્રશુલ્ક આપવાની મંજૂરી

જળ દ્વારા વીજળીનાં નિર્માણ થકી
પીકિંગ પાવરનાં વિસ્તારને
પ્રોત્સાહિત કરવા
વિકાસકર્તાઓને સુગમતા રહે તે
માટે અવમૂલ્યન દરમાં તેમને
છૂટ આપવામાં આવી

નવીનીકરણ ખરીદારીની ફરજ
(આર. પિ. ઓ.)માંથી જળશક્તિ
આધારિત યોજનાઓ ને મુક્તિ

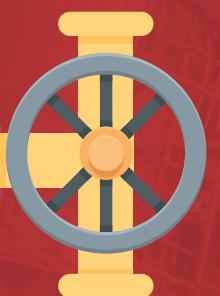
જળ શક્તિ આધારિત વીજળી પ્રત્યે
વપરાશકારોને આકર્ષવા માટે

વિકાસકર્તાઓને સુગમતા રહે
તે માટે અવમૂલ્યન દરમાં
તેમને છૂટ આપવી

પ્રારંભિક વર્ષોમાં
નીચો પ્રશુલ્ક

ગેસ સંયંત્રોને

પુનઃ સજ્જવન કરવામાં આવ્યાં

ભારતનાં કુલ 24,150 મેગા વૉટની ગ્રીડ કનેક્ટેડ ક્ષમતા ધરાવતાં પાવર પ્લાન્ટ્સમાંથી 14,305 મેગા વૉટસની ક્ષમતા ધરાવતાં 29 ગેસ આધારિત પાવર પ્લાન્ટ્સમાંથી 2014માં કોઈ સ્થાનિક ગેસ પુરવઠો પૂરો પાડવામાં નહોતો આવતો.

2015માં પારદર્શક ઈ-હારાજુ મારફતે 11,717 મેગા વૉટસની ક્ષમતા ધરાવતાં આવા વંચિત પ્લાન્ટ્સમાં ફરીથી રિગેસિફિક્ષાઇડ લિકિવિફાઇડ નેચરલ ગેસ (RLNG) ભરીને તેમને પુનર્જીવિત કરવામાં આવ્યાં

પેટીથી મળતાં લાભોમાં વધારો થવાથી આંધ્રપ્રદેશ, કર્ણાટક, કેરળ, તમિલનાડુ, તેલંગાણા તથા પુકુચેરીને ગેસ આધારિત પ્લાન્ટ્સને કારણે ઉત્પાદનમાં થયેલ વધારાનો ફાયદો મળ્યો

- જે મહિનાઓમાં ઉનાળો ચરમસીમાએ હોય અને પ્રવાહનનાં અવરોધોને કારણે જ્યારે દક્ષીણ ભારતમાં વીજળીની ખેંચ હોય, ત્યારે આનાં થકી વધુ રાહત મળી રહેશે.

ટ્રાન્સમિશન

એક રાષ્ટ્ર, એક વીજસંકલન, એક ભાવ

2014-16નાં સરખામણીએ બે વર્ષ દરમિયાન 50,215 ckm પ્રવાહન લાઈનો નાખવામાં આવી, જે અગાઉનાં બે વર્ષની 33,855 ckm ની સરખામણીએ 1.5 ગણી વધુ તથા અત્યાર સુધીની મહત્વમ છે.

2014-16નાં બે વર્ષનાં સમયગાળામાં સબ સ્ટેશનની ક્ષમતામાં 1,28,403 એમ.વી.એ. નો વધારો નોંધાયો, જે અત્યાર સુધીનો સૌથી વધુ વધારો છે. દક્ષીણ ભારત (આંધ્રપ્રદેશ, દક્ષીણ કર્ણાટક, કેરળ, તમિલનાડુ, તેલંગાણા તથા પુકુચેરી)ની ૨૦૧૩-૧૪નાં વર્ષમાં જે ૩,૪૫૦ મેગા વૉટની ટ્રાન્સમિશન ક્ષમતા હતી, તેમાં 71% નો વધારો નોંધાયો અને તે ૫,૬૦૦ મેગા વૉટ એ પહોંચી. આગામી ૩ વર્ષોમાં તેમાં હજુ પણ પ ગણા કરતાં વધુનો વધારો જેવા મળશે અને તે ૧૮,૪૦૦ મેગા વૉટ થશે.

પાવર ગ્રીડે 2015-16માં આશરે ₹ 30,300 કરોડની કમીશાલ યોજનાઓ શરૂ કરી, જેને કારણે 39% વૃદ્ધિ થવા પામી 2015-16માં આશરે 1 લાખ કરોડની પરીયોજનાઓ શરૂ થઇ.

2015-16માં આશરે
1 લાખ કરોડની પરીયોજનાઓ શરૂ થઇ.

ઉદય

સરકિંતકરણ ક્ષેત્રે સુધારણાઓ

ઉજવલ ડિસ્કોમ અન્યોરન્સ યોજનાએ
વીજ ક્ષેત્રે અત્યાર સુધીની સૌથી વ્યાપક સુધારણાઓ લાવવાની પહેલ કરી છે.
વીજ મૂલ્યો ની શુંખલામાં ડિસ્કોમ્સ એ સૌથી નબળી કરી છે.
વાર્ષિક ધોરણો આશારે 60,000 કરોડની ખોટ અને 4.3 લાખ કરોડ રૂપિયાનું સંચિત દેવું.

ડિસ્કોમનાં ભૂતકાળનાં, વર્તમાનનાં તથા
ભવિષ્યનાં મુદ્દાઓ અંગેનો કાચમી ઉકેલ
નાણાંકીય તથા કાર્ય સંબંધી કાર્યક્રમતામાં
સુધારાઓ લાવીને ડિસ્કોમસમાં ઘડમૂળથી
કેરફુરો કરવામાં આવ્યાં.

ભારત ઉદય

2015-16માં 1 લાખ કરોડ રૂપિયાનાં ઉદય ખોટ જારી કરવામાં આવ્યાં.

ટેરિક્સ નીલિ

સૌ માટે વીજળી

દૂરસ્થ ગામોમાં પણ
માઈકોગ્રીડ્સ દ્વારા વીજળી

 વ્યાખ્યાયિત ભોલી
(DEFINED TRAJECTORY)

થકી બધાંને 24x7
વીજ પુરવઠો

કોલસાનાં વોશારી રીજેક્ટસ
પ્રયોગ મારફતે કોલસાની ખાણો
નજુક સસ્તા દરે વીજળી

 બાકી રહી ગયેલાં **18,452**
ગામો સુધી પણ વીજળી પહોંચાડવી

ગ્રામીણ ઘરો, નાના એકમો તથા નાના અને
કુટીર ઉદ્યોગોન **24 x 7** વીજળીની સુવિધા આપવા માટે
તેમનાં ફીડરો અલગ કરવામાં આવ્યાં.

અંત્યોદય

સૌને સેવા પૂરી પાડવી

ગ્રામોદયથી શરૂ કરીને ભારત
ઉદય માટે દીનદયાલ ઉપાદ્યાચ
ગ્રામ જ્યોતિ યોજના (DDUGJY)

શહેરોમાં સ્માર્ટ ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર
તૈયાર કરવા ઇન્ટીગ્રેટેડ પાવર
ડેવલપમેન્ટ સ્કીમ (IPDS)

ઘરોમાં સ્માર્ટ મીટરીંગની પદ્ધતિ અપનાવવામાં આવી અને
ગોલમાલ ન થઇ શકે
તેવા મીટરો નાખવામાં આવ્યાં.

શહેરી વિસ્તારોમાં જે માળખાડીય સુધારાઓ કરવામાં આવ્યાં,
તેમાં વ્યાપક પ્રમાણમાં સબ-ટ્રાન્સમિશન તથા
વિતરણનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે.

ગીય વસ્તી ઘરાવતાં વિસ્તારોમાં ભૂગર્ભમાં (અન્ડરગ્રાઉન્ડ)
કેબલો તથા GIS પેટા સ્ટેશનો

વપરાશકારોને સારી સેવાઓ
પૂરી પાડવા માટે નો પ્રયોગ

સૌર સ્થાપનો,
જેમાં અગાશી પર રાખવા માટેની સૌર પેનલો પણ સમાવિષ્ટ છે

₹ 65,424 કરોડ ખર્ચ જોગવાઈ

મંજૂર થઇ ચૂકેલ પરિયોજનાઓ

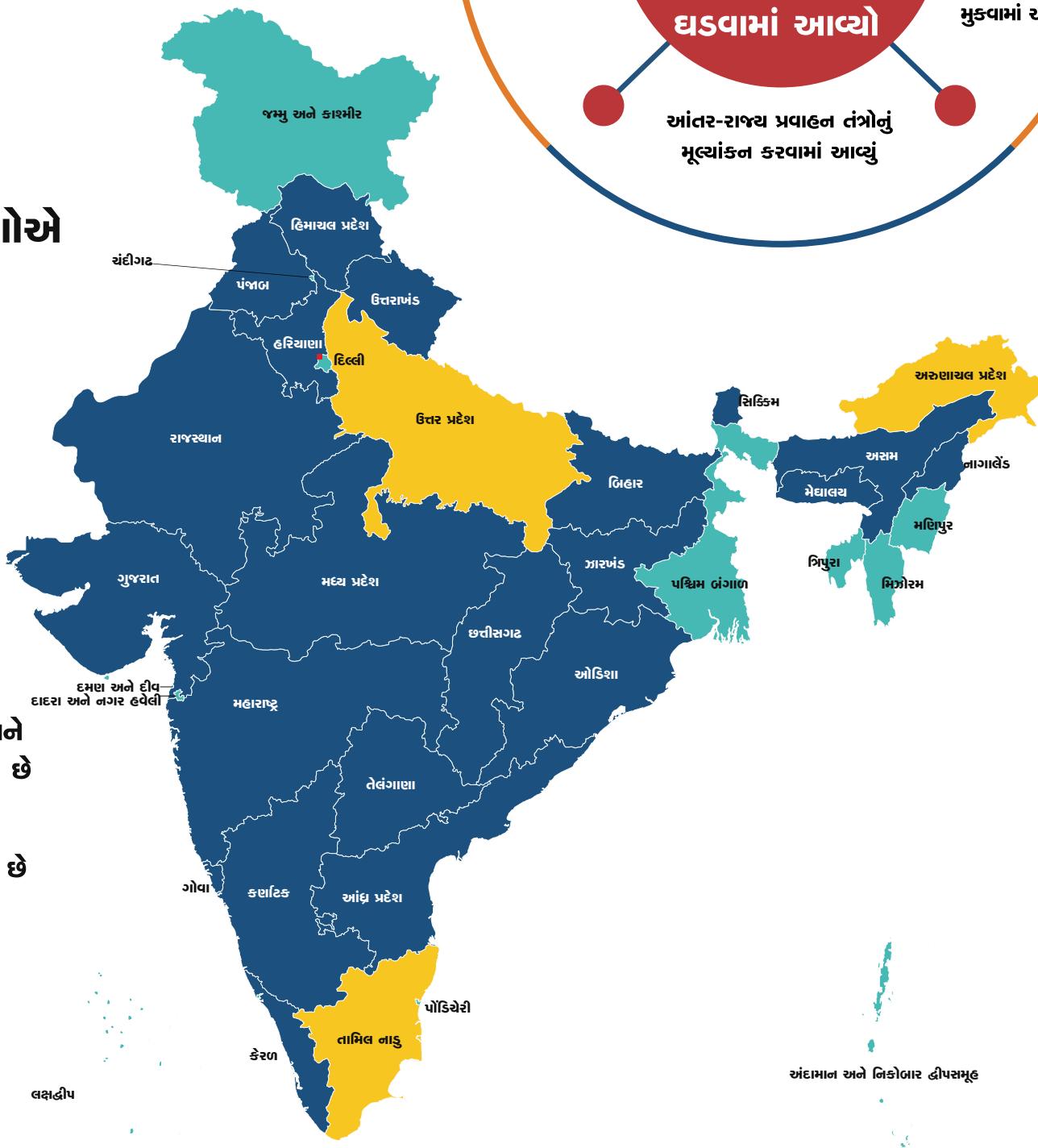
₹ 56,295 કરોડ

મંજૂર યોજનાઓ
₹ 73,960 કરોડ

સહકારી સમવાયતંત્ર

21 રાજ્યો તથા
કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશોએ
જોડાયા છે

વધુ 12 રાજ્યોએ યોજનાને
આખરી ઓપ આપી દીધો છે

3 રાજ્યો આ યોજનાને
આખરી ઓપ આપી રહ્યાં છે

વિદ્યુતપ્રવાહ

www.vidyutpravah.in

At this moment, 3,948 MW of surplus power available at Rs. 2.87/unit. Check status in your State at vidyutpravah.in

નાગરિકોનું
સશક્તિકરણ

આ એપ્લિકેશન વીજળીનાં દર તથા
તેની ઉપલબ્ધતા અંગેની વાસ્તવિક
માહિતી પૂરી પાડે છે.

જણકારી આપીને નાગરિકોનું
સશક્તિકરણ

રાજ્ય સરકારોને જવાબદાર
બનાવવામાં આવી

પરવડી શકે તેવા વીજળીનાં દર

₹

હાલના પાવર
પ્લાન્ટ્સમાં જ
વિસ્તરણ કરી
વપરાશકારો નો
વીજ ખર્ચ ઘટાડ્યો

માંગવામાં ન આવેલી હોય, તેવી
વીજળીનું વેચાણ કરી અને તેમાંથી
મેળવેલ લાભને વહેંચી લેવાની
પરવાનગી આપી કે જેથી વીજળી
પાછળ થતાં એકંદર ખર્ચને ઘટાડી
શકાય.

સ્માર્ટ મીટરોનું સ્થાપન
ગડપથી કરવામાં આવશે,
જેથી “ટાઇમ ઓફ ડે”
મીટરિંગ શક્ય બની શકે,
યોરી પણ ઘટાડી શકાય
અને નેટ-મીટરિંગ પણ
શક્ય બની શકે.

સમગ્ર ભારતમાંથી વીજળી
મેળવવા માટે ટ્રાન્સમિશન
ક્ષમતાનું નિર્માણ કરી અને
વીજળી પાછળ થતાં ખર્ચને
ઘટાડ્યો

ટ્રાન્સમિશનને લગતી
યોજનાઓને આગામ ધપાવવા
માટે સ્પર્ધાત્મક હરાજુ પ્રક્રિયા
હાથ ધરવામાં આવશે કે જેથી
તે કામગીરી ઓછા ખર્ચે તથા
ગડપથી પૂર્ણ થયા અંગેની
ખાતરી કરી શકાય

ટૂંક સમય માટે જો વીજળીની
જરૂરિયાત હોય, તો રાજ્યો
દ્વારા તેને ફરજીયાતપણે હરાજુ
મારફતે જ ખરીદી શકાશે.

ટેક્નિકલ નીતિ

ટેક્નિકનાં દર પોસાઈ શકે
તેવા હોય તે અંગેની
ખાતરી કરવાની ક્ષમતા

દેય

ડિસ્કોમ્સની મુશ્કેલીઓ દૂર કરવી

ડિસ્કોમ્સથી થતાં નુકસાનને ઘટાડીને
ઓછા દરે વીજળી મેળવવી સંભવિત

ડિસ્કોમ્સનાં દેવા અંગેનો હવાલો સંભાળવામાં આવ્યો અને
તેના સરેરાશ વ્યાજદરને 12% માંથી ઘટાડીને 8% કરવામાં આવ્યો

કામગીરી અંગેની કાર્યક્રમતાને કારણે એકંદરે વાણિજ્ય સંબંધિત તથા
ટેકનિકલ (એ. ટી. એન્ડ સી.) નુકસાનમાં ઘટાડો

- મીટરિંગ દ્વારા તથા નુકસાનો અંગેનું પગેરં લેવાથી ભિલિંગની કાર્યક્રમતા સુધારવી
- ઇન્ફ્રા વર્ધન અને સ્માર્ટ મીટરિંગ
- જાહેર ભાગીદારી મારફતે એકત્રીકરણ ક્ષમતા સુધારવી

એકમ દીઠ સ્થિર ખર્ચને ઘટાડવા માટે ખાનટ લોડ ફેક્ટર વધારવા

સામાન્ય પરિસ્થિતિઓમાં ઘંધામાં 2018-19 સુધીમાં કાર્યક્રમતામાં સુધારો લાવીને સંભવિત ભચત કરી શકાશે

25% DISCOM નાં દેવા પર 3%
75% DISCOM નાં દેવા પર 4%

₹ 17,000 કરોડ

વ્યાજનાં દરમાં ઘટાડો

કોલસાની કિંમત ઘટાડો

₹ 36,000 કરોડ

સ્થાનિક કોલસાનો પુરવઢો
પૂરો પાડવો તથા કોલસાની
અદલાભદલી

75% DISCOM નાં દેવા પર 8%

₹ 27,000 કરોડ

રાજ્ય દ્વારા દેવાનો હવાલો
સંભાળવામાં આવ્યો

ઉજની દાખિએ કાર્યક્રમ હોય તેવા
બલ્બ, પંખા, એસી, કૃષિ પંપ વગેરે

₹ 58,500 કરોડ

કાર્યક્રમતાને સુધારવા
માટે માંગ તરફી સંચાલન

રાજ્યની અંદરનાં નુકસાનોના 1%

₹ 1,600 કરોડ

ટ્રેન્સમિશન નુકસાન

તેને ઘટાડીને 95%
કરવામાં આવ્યું

₹ 33,000 કરોડ

એ. ટી. એન્ડ સી. ખોટ

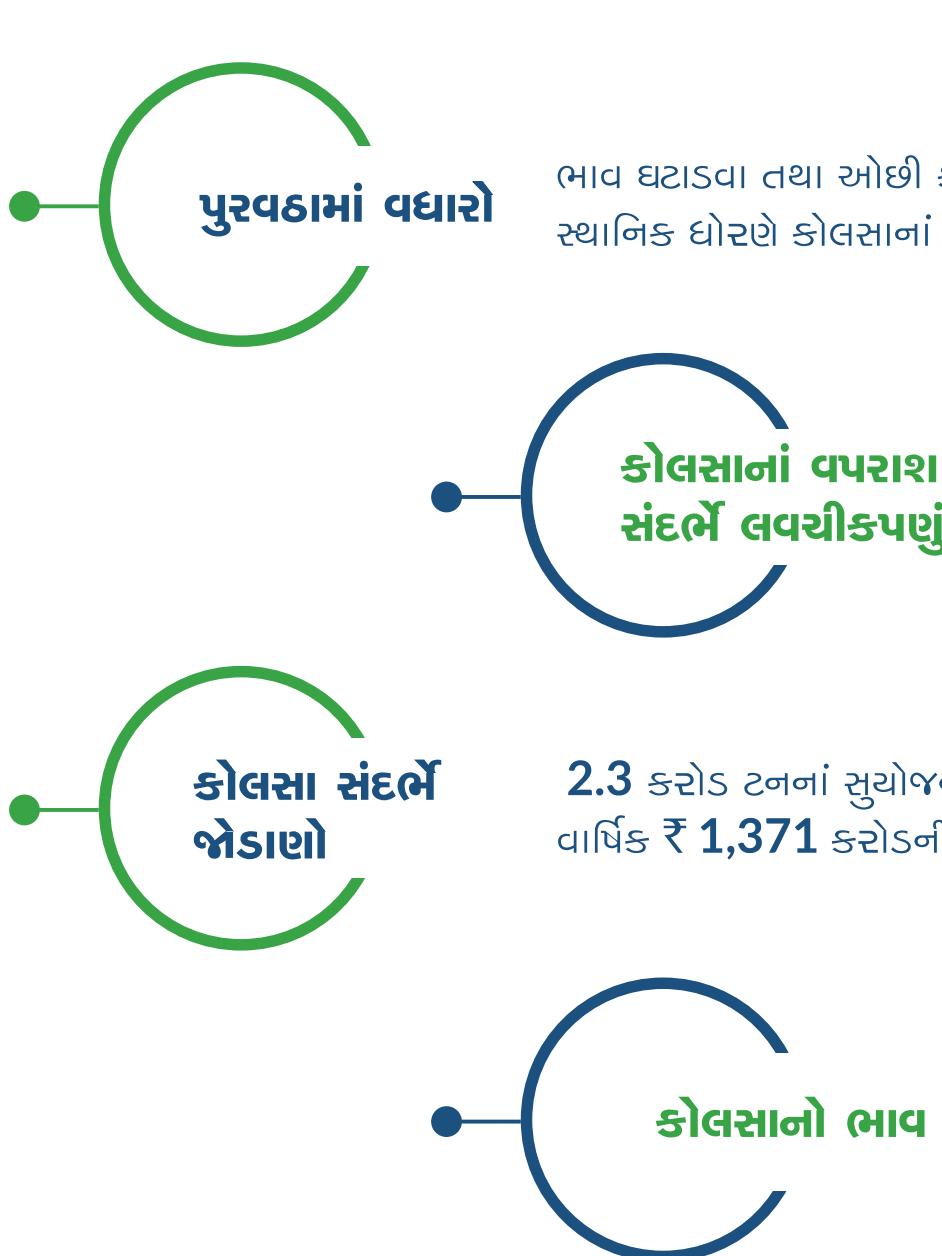
ઔદ્યોગિક ઉજા સંબંધી
કાર્યક્રમતા

₹ 7,600 કરોડ

અમલમાં મૂકો, હાંસલ
કરો અને તેનો વેપાર
કરો(PAT)

કુલ ₹180,700 કરોડ

થર્મલની આગોકૃચ

ભાવ ઘટાડવા તથા અંદ્રી કમાણીને કારણે થતી ચોરીઓને ઘટાડવા સ્થાનિક ધોરણે કોલસાનાં પુરવઠામાં વધારો કર્યો

કાર્યક્રમ ઉત્પાદન સ્ટેશનોમાં સ્થાનિક કોલસાનાં વપરાશ સંદર્ભે લવચીકપણું, પરિણામે વીજળીનાં ઉત્પાદન પાછળ થતાં ખર્ચમાં ઘટાડો તથા ડિસ્કોમ્સની ખરીદીનો ખર્ચ ઘટયો

2.3 કરોડ ટનનાં સુયોજન દ્વારા પરિવહન ખર્ચ પેટે ખર્ચાતા વાર્ષિક ₹ 1,371 કરોડની બચત કરવામાં આવી

યોગ્ય પ્રશુલ્કની રકમ નક્કી કરવા માટે ગ્રોસ કેલચિફિક વેલ્વુ (GCV) નાં આધારે સુયોજન

2010માં જે સૌર પ્રશુલ્કનાં દર ₹ 16-18 પ્રતિ યુનિટ હતા, તે હવે ઘટાડીને ₹ 4.34-4.67 પ્રતિ યુનિટ કરવામાં આવ્યાં (તેલંગાણામાં જે છેલ્લી ભોલી બોલાણી તે મુજબ)

નેશનલ થર્મલ પાવર કોર્પોરેશન (એન. ટી. પી. સી.) અને સોલર એનજી કોર્પોરેશન ઓફ ઇન્ડિયા (એસ. ઈ. સી. આઈ.) થકી સૌર પાવરની ખરીદીમાં અન્ય પક્ષ તરફથી જે જોખમ રહેતું હતું, તેમાં ઘટાડો

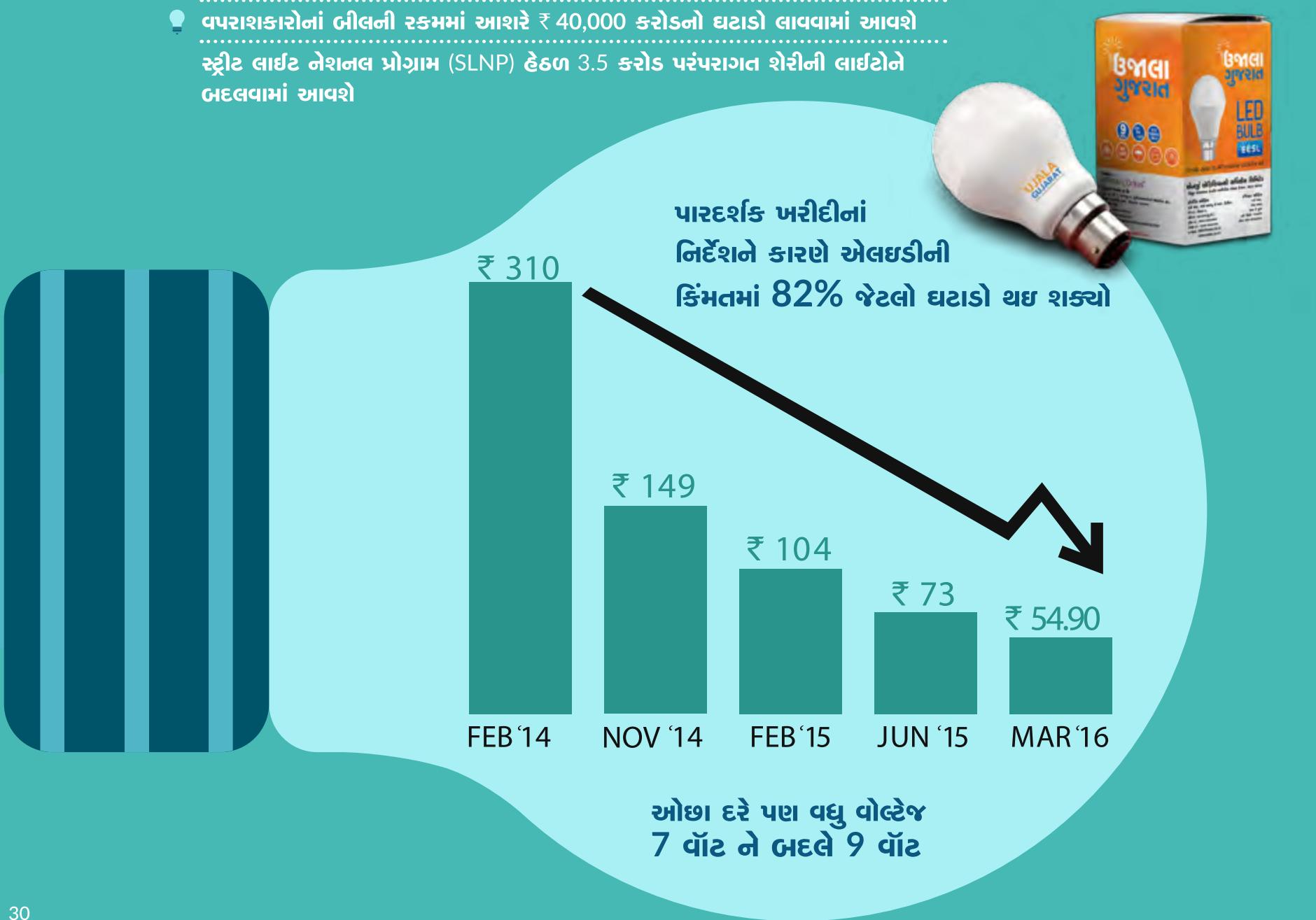
સૌર પ્લાન્ટ્સને હરિત શ્રેણીને બદલે સફેદ શ્રેણીમાં વર્ગીકૃત કરવામાં આવ્યાં જેથી તે સંદર્ભે પર્યાવરણીય મંજૂરીઓ મેળવવી સરળ બને.

હવે પુનઃપ્રાચ્ય પણ પહોંચની અંદર

ભારતે એલ. ઈ. ડી. (LED) નાં મામલે ઐશ્વિક સ્તરે આગોકૂચ કરી છે

- ભારતે ઐશ્વિક એલાઇડી બલ્બ ભજરમાં ટોચનું સ્થાન મેળવવા માટે પ્રધાનમંત્રી ઉજલા (Unnat Jyoti by Affordable LEDs for All) યોજના યકી કૂચ કરી છે
- વિશ્વનો સૌથી મોટો LED બલ્બનાં વિતરણનો કાર્યક્રમ, જેમાં 10 કરોડથી વધુ LED બલ્બોનું તો વિતરણ થઈ ચુક્યું છે
- 2019 સુધીમાં 77 કરોડ એવાં બલ્બ્સ કે જે વધુ પડતી વીજળીનો ઉપયોગ કરતાં હોય તેમને બદલવામાં આવશે
- પીડી લોડની માંગમાં આશારે 20,000 મેગા વૉટ જેટલો ઘટાડો લાવવામાં આવશે
- વપરાશકારોનાં બીલની રકમમાં આશારે ₹ 40,000 કરોડનો ઘટાડો લાવવામાં આવશે
- સ્ટ્રીટ લાઇટ નેશનલ પ્રોગ્રામ (SLNP) હેઠળ 3.5 કરોડ પરંપરાગત શેરીની લાઇટોને બદલવામાં આવશે

ઉજલા પર દ્યુતિ રાખવું

વિનોદ આનંદ,

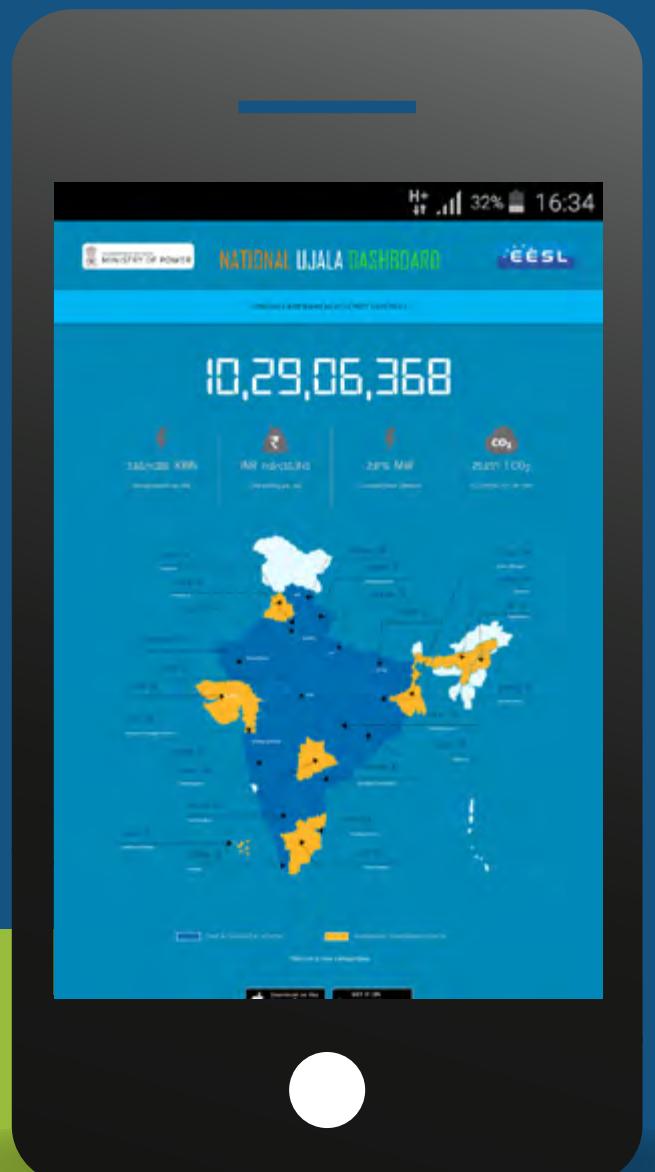
“અગાઉનાં બલ્બ જલ્દી ખરાબ થતાં હતા અને તે 50 વૉટનાં હતા. ત્યાર બાદ અમે સી. એફ. એલ. વાપર્યા, જે 12 વૉટ વીજળીનો ઉપયોગ કરતાં. હવે અમે એલ. ઈ. ડી નો ઉપયોગ કરીએ છીએ, જે માત્ર 7 વૉટ નો જ ઉપયોગ કરે છે. આનાથી નાણાંકીય રીતે અમને ફાયદો થયો છે.”

ચારુ મદાન,

“હું વ્યાવસાયિક ઘોરણે એક શિક્ષક તથા ગૃહિણી છું. અગાઉ જ્યારે પણ હું વીજળીનું બીલ ચુકવવા જતી, ત્યારે તેની રકમ વધુ રહેતી. જ્યારથી અમે LED બલ્બ્સ લગાડેલા છે, અમને ફાયદો થયો છે.”

ઉજલા પર દેખરેખ-નિયંત્રણ રાખવા
માટેની મોબાઇલ એપ્લીકેશન

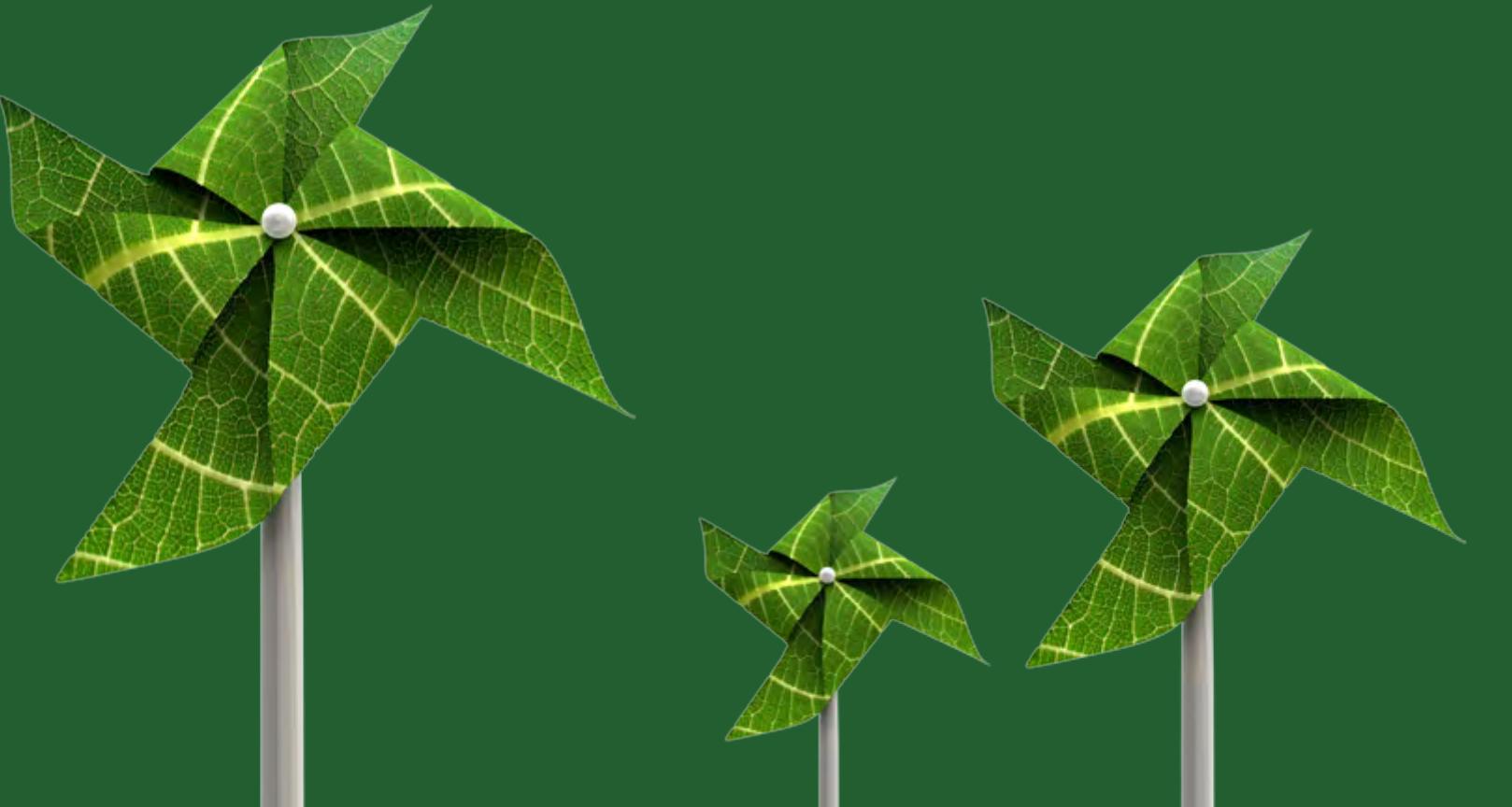

www.ujala.gov.in

“ભારત પુનઃપ્રાય ઊર્જાનાં ઉત્પાદન ક્ષેત્રે મેગા વૉટમાંથી ગીગા વૉટ તરફ પ્રયાણ કરી રહ્યું છે.”

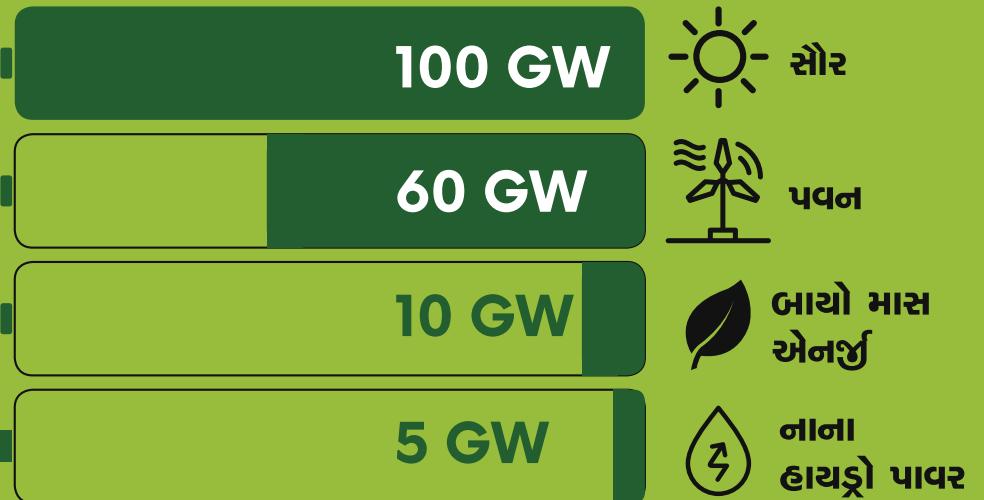
માનનીય વડાપ્રધાન મંત્રી
શ્રી નરેન્દ્ર મોદી

ભારતનો સંકલ્પ પચારણ માટે અનુકૂળ હોય તેવી ઊર્જા

વિશ્વનું સ્વરદ્ધ ઊર્જ માટેનું વડું મથક

2014 માં જે 32 ગીગા વૉટની જે પુનઃ પ્રાયક્ષમતા હતી, તેમાં 5 ગણાથી પણ વધુનો વધારો કરીને એકદરે પુનઃપ્રાય ક્ષમતાને 2022 સુધીમાં 175 ગીગા વૉટ સુધી પહોંચાડવી છે

ભારત વિશ્વમાં સૌથી મોટા પાયા પર નવીનીકરણ ઊર્જા વિસ્તરણનો કાર્યક્રમ ચલાવી રહ્યું છે.

આનોહવામાં પરિવર્તન લાવવા માટેનો જે સમજૂતી 195 દેશો વચ્ચે પેરીસનાં COP21 ખાતે કરવામાં આવેલો તેમાં મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકા ભજવી

2030 સુધીમાં નક્કી કરવામાં આવેલ રાષ્ટ્રીય ફાળાનાં લક્ષ્યાંક (INDC) ની નોંધ લેવી

- 2005ની સરખામણીએ જુડીપીના ઉત્સર્જનનાં સ્તરમાં 33-35% નો ઘટાડો લાવવો
- જિન ભગતણ આધારિત ઊર્જા સ્વોતોમાંથી આશારે 40% જેટલાં સંચિત વીજ પાવરને સ્થાપિત કરવા માટેની ક્ષમતા હાંસલ કરવી
- 250-300 કરોડ ટનનાં વધારાનાં કાર્બન સિંકનું નિર્માણ કરવું

2015 ફરી રોકાણ

વિશ્વમાં સૌથી મોટા પાચાની
પુનઃપ્રાપ્ય નાણાં આપવા માટેની બેઠક

- 2022 સુધીમાં 175 ગીગા વૉટ મેળવવાનાં લક્ષ્યને હાંસલ કરવા
- નવીનીકરण ઊર્જા માટે ભંડોળ એકત્ર કરવા માટે નવીન દિરાણ મોડેલો વિકસાવવા

અંતરરાષ્ટ્રીય સૌર મૈન્ફ્રી-કરાર

વસુધેવ કુટુંબકમ

સૌર ઊર્જા સાથે સંવાદિતા સાધવાની મહત્વમાં ક્ષમતા ધરાવતાં હોય તેવા 121 ઉખાકટિબંધીય દેશોની વચ્ચે મૈન્ફ્રી-કરાર

જે દેશો તેના સભ્ય હોય, તેમાં સૌર ઊર્જાનાં વપરાશ તથા પ્રવર્તનમાં વૃદ્ધિ લાવવા સૌનો સમાન દ્યેય

2030 સુધીમાં \$1 ટ્રિલિયન (આશારે ₹ 67 કરોડ લાખ) એકત્ર કરી અને તેમનું રોકાણ કરવું

2015માં

42 દેશોનાં 2,860 પ્રતિનિધિઓ

29 દેશોનાં 202 વક્તા

578 ભારતીય અને 124 અંતરરાષ્ટ્રીય કંપનીઓ

7 દેશોના 118 પ્રદર્શકો

આગામી બેઠક
2015માં

નવીનીકરણી ઊર્જા ક્ષેત્રે
રોકાણ કરવા જાહેર તથા
ખાનગી ક્ષેત્રની કંપનીઓ તૈયાર.
તેઓ હચ્છિત ઊર્જા ક્ષેત્ર સંદર્ભે પ્રતિબદ્ધ
વિવિધ યોજનાઓ માટે પુનઃ પ્રાપ્ય દિરાણ
પૂર્ણ પાડવા માટેની ખાતરીઓ

266

ગીગા વૉટની
પુનઃપ્રાપ્ય પાવર ક્ષમતા
સંદર્ભે વચ્ચેનાં પ્રતિબદ્ધતા

41

ગીગા વૉટની
પુનઃપ્રાપ્ય ઉત્પાદન
પ્રતિબદ્ધતા

ટકાઉ ભવિષ્ય માટેનું પર્યાવરણ

માર્ચ 2022 સુધીમાં સૌર ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર પાવર ઓફલિઝેશન (RPO) માં 8% ની વૃદ્ધિ

નવા થર્મિલ તથા કાચા ખનીજનાં પ્લાન્ટ અંગે નવીનીકરણ ઉત્પાદન અંગેની જવાબદારી

સૌર અને પવન ઊર્જા પર કોઈ પ્રકારનો આંતર-રાજ્ય પ્રવાસન વેરો કે કોઈ પ્રકારની ખોટને લગતો વેરો લાગુ પાડવામાં નહીં આવે

ઊર્જા પ્લાન્ટ્સને કચરો પૂરો પાડી અને તેમાંથી 100% ઊર્જા ફરજિયાત પ્રાપ્ત કરવી

નવીનીકરણ ઊર્જા વિસ્તારણ માટેની ગ્રીડ ઓપરેશનની મદદથી આનુષ્ઠાનિક સેવાઓ પૂરી પાડવા માટે નેશનલ ઓફશોર વિંડ એનજર્જી નીતિ

રાષ્ટ્રીય અપતાટીય પવન ઊર્જા નીતિ

- દરિયાકિનારાથી 200 નોટીકલ માઇલ દૂર સુધીનાં વિસ્તારમાં એક્સક્લુઝિવ ઇકોનોમિક ઝોન (EEZ) નો વિકાસ
- .....
- ટૂંક સમયમાં ગુજરાતનાં દરિયા કિનારાથી દૂરનાં વિસ્તારમાં વિકસનાર પ્રથમ યોજના

ઉત્સર્જનમાં ઘટાડો

કલીન એનજર્જીની યોજનાઓ અને ગંગા કાચાકલ્યમાં દિરાણ મેળવવામાં સહાયતા મળી રહૈ, તે માટે સ્વચ્છ પર્યાવરણનાં ઉપકરમાં **8 ગણો વધારો** અને તેનો દર પ્રતિ ટન ₹ 50 માંથી ₹ 400 કરવામાં આવ્યો

2014-15 નાં 30.6 લાખની સરખામણીએ 2015-16 માં પુનઃ પ્રાચ્ય ઊર્જાનાં પ્રમાણપત્રો (RECs) નાં વેચાણમાં **આશારે 62% નો વધારો**

2019 સુધીમાં આશારે 7.9 કરોડ ટન જેટલાં CO₂ ગ્રીન હાઉસ ગેસ ઉત્સર્જનને ઘટાડવામાં ઊજાલા સહાયક બની રહેશે

1991થી અત્યાર સુધીમાં જે કુલ સૌર પંપો નાખવામાં આવેલાં તેની સરખામણીએ 2015-16 માં સૌથી વધુ **31,472 સૌર પંપો** આ પંપો લગાડીને ખેડૂતોને મદદ પૂરી પાડવામાં આવી

ઊર્જાની દૃષ્ટિએ કાર્યક્રમ હોય તેવા LED પંખા અને પંપ સ્થાપિત કરવામાં આવ્યાં

ભવિષ્ય માટેનું રોકાણ

2015-16માં
20,904 મેગા વૉટની
સૌર યોજનાઓ
માટેના ટેન્ડર્સ ભરવામાં આવ્યાં

નવીનીકરણ ઉર્જનાં ટ્રાન્સમિશનને
મજબૂત બનાવવા માટે
₹ 38,000 કરોડનો
ગ્રીન એનજી કોરીડોર
શરૂ કરવામાં આવ્યો.

20 રાજ્યોમાં
20,000 મેગાવૉટની ક્ષમતા ધરાવતાં
33 સૌર પાકર્સ શરૂ કરવામાં આવ્યાં

આંધ્રપ્રદેશનાં
અનંથપુરમ ખાતે
વિશ્વની સોથી મોટી
સૌર યોજના

કુશાળ ભારત

સાથે લાંબા ગાળા માટે સંકલિત હોય, તેવી કૌશલ્ય વિકાસ સંબંધિત યોજનાઓ માટે
રાષ્ટ્રીય કૌશલ્ય વિકાસ પરિષદ (એન. એસ. ડી. સી.) અને રાષ્ટ્રીય કૌશલ્ય વિકાસ નિધિ
(એન. એસ. ડી. એફ.)

કોલ ઇન્ડિયા

રાષ્ટ્રીય કૌશલ્ય લાયકેશનનાં માળખાં
(NSQF) મુજબનાં તાલીમ કાર્યક્રમોનું
આયોજન કરવામાં આવ્યું

તેમાં કરાર આધારિત શ્રમિકો,
અર્દ્ધ-કુશાળ કામદારોને તથા તેની
સમકક્ષ હોય અથવા તેની સાથે
સંલગ્ન હોય, તેવા ક્ષેત્રો સાથે
જોડાયેલાં યુવાનોને પણ આવરી
લેવામાં આવ્યાં

2.7 લાખ લોકોને
તાલીમ આપવામાં આવશે

એન. ટી. પી. સી.

સમગ્ર દેશમાં નાં **22** સ્થળો પર
5,000 લોકોને પ્રથમ બે વર્ષ
દરમિયાન તાલીમ આપવામાં આવશે

મોડલ તરીકે એક મલ્ટી-મિશન
કૌશલ સંસ્થાન સ્થાપિત કરવામાં
આવશે

બિહારનાં પછાત વિસ્તારોમાં વસતા
15,000 લોકોને સેવાનાં ક્ષેત્રોમાં
તથા **10,000** લોકોને
ઉત્પાદન ક્ષેત્રો તાલીમ આપવા એક
અન્ય અભિયાનોયું પર છસ્તાક્ષર કરવામાં
આવ્યાં

2019-20 સુધીમાં સૂર્ય મિગ યોજના અંતર્ગત 50,000 સૌર ઈજનેરોને તાલીમ આપવામાં આવશે

જગયુકત ભારત

પાણીનાં વ્યવસ્થાપનમાં સુધારો

વિદ્યુત ક્ષેત્રે

પીવા લાયક પાણીની બચત કરવા તથા ગંગા જેવી નદીઓને સ્વચ્છ કરવા, પાવર પ્લાન્ટ્સ ગંડા પાણીનું શુદ્ધિકરણ કરી અને તેમને ઉપયોગમાં લેતાં હોય છે અને આ રીતે નમામી ગંગેમાં પણ તેઓ પોતાનું યોગદાન આપતાં હોય છે.

કોલસાનાં ક્ષેત્રે

ઓધોગિક, સ્થાનિક અને કૃષિ હેઠુંએ માટે ખાણાનાં પાણીનો પુરવઠો પૂરો પાડવામાં આવશે

જળશાયોની જળવણી

ખાણકામ સમાન થયા બાદ જે કંઈ પણ ખાલી જગ્યાઓને જળ સંસાધન સ્વરૂપે ભૂગર્ભજળને ફરીથી રિચાર્જ કરવા માટે એમ જ રાખી મુકવામાં આવે છે

દુષ્કાળ સામેની લડાઈ

કોલસાની ખાણો દુષ્કાળગ્રસ્ત વિસ્તારોમાં ભૂગર્ભમાં સંગ્રહિત હોય તેવો પાણીનો પુરવઠો નજીકનાં ગામોને પૂરો પાડીને એક પ્રકારની સહાય પૂરી પાડે છે.

પશ્ચિમી કોલસાનાં ખેતરોએ સાવનેર ભૂગર્ભ ખાણમાંથી પાણી છોડીને તેને નાગપુર ઝુલ્લાનાં ભોરગામ નામનાં એક દુકાળગ્રસ્ત ગામડા સુધી પહોંચાડવામાં આવે છે, અને તેનાં કારણે જળનાં સ્તરમાં વૃદ્ધિ થાય છે.

ઓક્ટોબર 2015થી પશ્ચિમી કોલસાનાં ક્ષેત્ર કામ્સી કે જે એક ઝુલ્લી ખાણ છે, તે કાન્ફન ટાઉનશીપ કે જ્યાં પાણીની ઊંઘાપ છે, ત્યાં પાણી પહોંચાડી રહ્યું છે અને તેની પાણીની જરૂરિયાતો પૂર્ણ કરે છે.

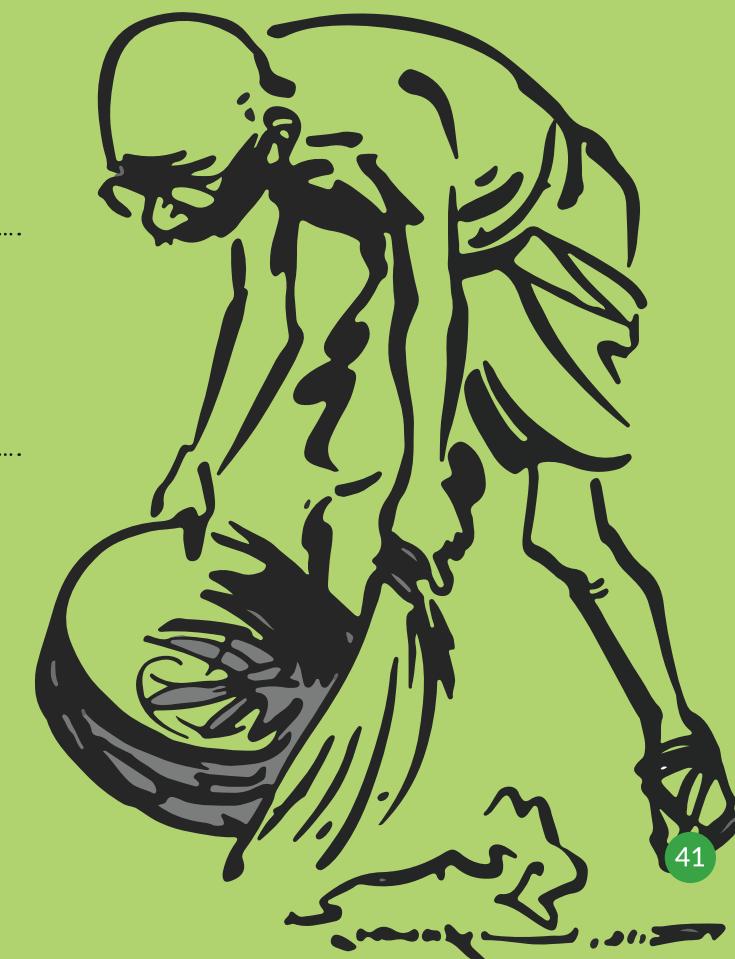
એક કદમ સ્વચ્છતા કી ઓર

સ્વરદ્ધ ભારત

ત્રણ મંત્રાલયો હેઠળનાં PSUs એ સક્રિય રીતે (ખાસ કરીને બિહાર, ઓરિસા, પશ્ચિમ બંગાળ, ઝારખંડ, છતીસગાઠ, આંધ્રપ્રદેશ તથા રાજ્યસ્થાન જેવા રાજ્યોમાંના) કામગીરી કરીને શાળાએ જતાં છોકરાઓ તથા છોકરીઓ માટે 1,28,000 શૌચાલયોનું નિર્માણ કર્યું

PSUs 5 વર્ષ સુધી શૌચાલયોની જળવણી કરશે, જેથી તેમનો ઉપયોગ અને જળવણી સુનિશ્ચિત કરી શકાય

ગ્રામીણ સમુદાયોમાં સ્વચ્છતાની સ્થિતિ વધારે સુધારવા જગૃતિ લાવવાના પ્રયાસો હાથ ધરવામાં આવ્યાં છે

ઇકો-ટુરિઝમ અતુલ્ય ભારત

પશ્ચિમી કોલ ફિલ્ડ્સ દ્વારા નાગપુર નજીક એક
અનન્ય ઇકો-પાર્ક વિકસાવવામાં આવ્યો

ખાણ કામ સંબંધિત પ્રવૃત્તિઓ દેખાડવા માટે ગોડેગામની ખુલ્લી ખાણ તથા
સાવનેરની ભૂગર્ભ ખાણની મુલાકાત

ત્યાંનાં મુખ્ય આકર્ષણો

- માર્ગદર્શન સાથે ખાણકામની પ્રવૃત્તિઓ દર્શાવતો એક પ્રવાસ
- એક રમકડાંની રેલગાડીમાં વન સફારી

રમતગમત

કોપરિટ સોશિયલ રિસ્પોન્સિબિલિટી દ્વારા રમતગમતને પ્રોત્સાહિત કરવામાં
કોલ ઇન્ડિયાની મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકા

દાલમાં રાંચીનાં હોત્યાર ખાતે જે ઐશ્વિક કક્ષાનું સ્ટેડીયમ/માળખું છે, તેમાં સ્પોટ્સ એકેડમી તથા સ્પોટ્સ
ચુનીવર્સીટીની રચના કરવા અંગે ઝારખંડ સરકાર સાથે સમજૂતીકરાર પર હસ્તાક્ષર કર્યા હતા

ભવિષ્યની યોજનાઓ

- હોકી માટેનું શ્રેષ્ઠતા કેન્દ્ર, ઓરિસ્સાનાં સુંદરગાટ ખાતે
- મધ્યપ્રદેશના સિંગરોલીમાં કસરત અકાદમી

વીજળી, કોલસો અને નવીન તથા પુનઃ પ્રાચ્ય ઊર્જા મંત્રાલય
ભારત સરકાર

૬૬ આપણને સ્વતંત્રતા મળ્યાને આટલા વર્ષો વીતી ગયાં હોવા છતાં, હજુ પણ ૧૮,૦૦૦ ગામડાંઓ એવાં છે કે જ્યાં વીજળીનાં થાંભલા કે વીજળીનાં તાર સુધ્યાં પહોંચ્યા નથી. આ ૧૮,૦૦૦ ગામડાઓનાં લોકોને ૧૮મી સદીમાં જે મુજબ હતી, તેવી જ જિંદગી ૨૧મી સદીમાં પણ વિતાવવી પડી રહી છે અને તે તેમની મજબૂરી છે. તો મારા પ્રિય ભાઈઓ અને બહેનો તમે જ મને જણાવો કે ગરીબીનાં નામ પર રાજનીતિ કરવાવાણાઓ એ આ અંગે શું પગલાં ભર્યા છે? તેમણે આ ૧૮,૦૦૦ ગામડાઓ સુધી વીજળી હજુ પણ કેમ નથી પહોંચાડી? મેં આ કાર્ય કરવા અંગેનું બીકું ઝડપ્યું છે. ૧૫મી ઓગસ્ટને દિવસે મેં એવી જહેરાત કરી છે કે ૧૦૦૦ દિવસોમાં, હું તે ૧૮,૦૦૦ ગામડાઓમાં વીજળી પહોંચાડીશ. હું દરરોજનો હિસાબ મારા દેશનાં નાગરિકોને આપું છું. ૧૧

માનનીય વડા પ્રધાન
શ્રી નરેન્દ્ર મોદી

www.ujwalbharat.gov.in

